

זה השער ליי צדיקים יבואו בו

והיה

ישועת חכמת ודעת

אמונת עתיד חסן

נראת יי היא אצרך

תלמוד בבלי
גמרא סדורה
המאיר
קידושין

מהדורה מופלאה מאירת עינים
מפוסקת ומחולקת לפסקאות
בנוסף דפוס וילנא עם שינויי נוסח
על פי כתבי יד וראשונים
והגהות רבותינו הקדושים
עם מקורי נוסח בסוף המסכת
ועוד הרבה מעלות כמבואר במבוא

מהדורת

יעקב יוסף

שנת תשפ"ג לפ"ק

©
כל הזכויות שמורות
ישראל יצחק בן שלמה

גמרא סדורה המאיר
מוקד מידע והזמנות 0538288704
מייל gemarasedura@gmail.com
אתר www.GemaraSedura.com

ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלהים לאשר לא עבדו (מלאכי ג')

- מסכת קידושין -
לוח לסימון מאה ואחת חזרות

	ב
	ג
	ד
	ה
	ו
	ז
	ח
	ט
	י
	יא
	יב
	יג
	יד
	טו
	טז
	יז
	יח
	יט
	כ
	כא
	כב
	כג
	כד
	כה
	כו
	כז
	כח
	כט
	ל
	לא
	לב
	לג
	לד
	לה
	לו
	לז
	לח
	לט
	מ
	מא
	מב
	מג
	מד
	מה
	מו
	מז
	מח
	מט
	נ
	נא
	נב
	נג
	נד
	נה
	נו
	נז
	נח
	נט
	ס
	סא
	סב
	סג
	סד
	סה
	סז
	סח
	סט
	ע
	עא
	עב
	עג
	עד
	עה
	עז
	עח
	עט
	פ
	פא
	פב

תרוייהו צדיקי גמורי נינהו, ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים, לשונה פרקו מאה ואחת

(חגיגה ט:)

גמרא סדורה

המאיר

מהדורת יעקב יוסף

לעילוי נשמת

יעקב יוסף בן מרדכי הכהן ע"ה

נפטר בי' תמוז תשס"ח

מנפילת פולין דרך מדבר סיביר עד חופי אמריקה הצפונית, למרות כל האימות שארעו - היה חזק ברוחו ואמיץ לב ועם זאת מעולם לא מש החיוך מפיו.

אבינו וסבינו עליו השלום היה מסור לתורה בכל נימי נפשו, ודאג לכך שהתורה תהיה חיינו, מא' ועד ת'.

מהדורת 'גמרא סדורה' זו מוקדשת לזכרו, ולזכר אהבתו לתורה הקדושה - שזכותה מאירה את דרכנו עד היום הזה.

מאיר ולביאה רוטנברג

שלמה ורבקה עביה ווינשטין

ארי ורחל ויקי רוטנברג

גמרא סדורה

המאיר

מהדורת יעקב יוסף

The Yakov Yosef Edition of the Talmud.

Dedicated in memory of

יעקב יוסף בן מרדכי הכהן ע"ה

נפטר בי' תמוז תשס"ח

ע"ה Jacob Rottenberg

From the fall of Poland and the Siberian Wastes to American shores, despite every horror seen, he was ever resilient, strong-willed but never without a smile.

Our father, our grandfather was dedicated to Torah as if it were one of his own children and made sure that it was always a part of our lives, Aleph through Taf.

For his unceasing love of the Torah that guides us today, we dedicate this edition of the Talmud to his memory.

MEIR & LIVIA ROTTENBERG
SHLOMO & RIVKA TZVIA WEINSTEIN
ARI & RACHEL VICKY ROTTENBERG

"לֵךְ אֶזְבַּח זֶבַח תֹּדָה וּבָשֶׁם יי אֶקְרָא". יי שמרת ראשי, אודה לך יושב צדק, חייני קיימני, ברך נפשי שמחני למען מעוז היכלך.

לאחר גלות קשה אשר גם אבינו מלכנו מתחרט עליה, חזרנו לנחלתנו, ארץ החיים. ברכת הארץ וקבוץ הגלויות, מאירות את עינינו שחשכו בגלות. אבל עוד צמאים אנו לגאולה שלמה, לברכת השיבה שופטנו כבראשונה, תורתנו הקדושה למקומה. החזרת עטרה ליושנה. לעת עתה, בחסדי יי, הניצנים נראו בארצינו. קול התורה מתעצם, מתחדש ומזדכך. ערלת הלב החלה לימול, ורוח חן מתונה נושבת. ותחי רוח יעקב אביהם, ועוד יוסף חי. מה טוב ומה נעים חלקנו, ליטוש היהלומים, זיכוך הזהב, טהרת העזרה. והבא לטהר מסייעים אותו.

ובזה אודה ליי על הוצאת מסכת קידושין מן תלמוד הבבלי במהדורה הנפלאה – גמרא סדורה המאיר, אשר התלמוד מסודר בפיסקאות יפהפיות, למען יחרט הלומד את תורת יי על לוח ליבו. ולא עוד אלא טהרנו את העזרה, השמדנו את הצנזורה הארורה, וניקינו טעויות הנוסח לפי כתבי העתיקה, למען לא יגמגם הגיבור בהגותו בכל שעה.

ועתה אחזק ידיך, אל תירא, כי אזור מתניך, אל תחת, כי חגור חרבך. קום שגן בתלמודך, השב שערה מלחמה בעונך. אחותך היקרה, חכמתך ובינתך, קוראת מריחוקה, מהר השיבה. כי קרובה מאוד אליך, הנה היא בקרבי כליותיך, על שלהבת לבבך, ויראו עיניך את יקר מוריך. קול דודך ישמעו אוזניך, כי עתה תזכור תורת אלהיך. שמור מאד את נפשך ואל תשכח את דברי חזיונך. כי איך תשכח את אהבת נעוריך, תן לזה את כל מאדך. כי העולה מבבל מבבל, והמאיר יסדר על שולחנך, שמן יסוך על ראשך, נועם תקיף ישראל ארצך. והגודדים יתגודדו, ואתה תחזור אל בית אמך, נווה מסורתך. והקהל לשם את עמך, ישראל אחיך. המתן, צפה, כי חוזרים בעלי התריסין ירושלים אהבה סלה.

ואתפלל ליי, עתה, בימים בין יום חתונתו ליום שמחת לבו, רבונו של עולם, מקווה ישראל יי, הבא לטהר מסייעים אותו, יהי רצון מלפניך יי אלהינו, שתסייע לטהר, ותגאל את תורתך הקדושה מכל דבר גלות, כי לא בשמים היא, ואיננה מעבר לים, תן לנו לב לדעת אותך באמת, לשמור חוקיך ולעשות רצונך, בטהרה, וברויה גדולה, להשרות שלום, בהשבת שופטי צדק, מלכות דוד, העבודה למקומה, לגאולה שלמה, בכל מכל כל.

ישראל יצחק באאמו"ר שלמה שליט"א זויינשטיין

פרק ראשון – האשה נקנית

ב. משנה (א): *

האשה נקנית בשלש דרכים,
וקונה את עצמה בשתי דרכים.
נקנית בכסף, בשטר, ובביאה.

בכסף -

בית שמאי אומרים: דינר ובשוה דינר;
ובית הלל אומרים: בפרוטה ובשוה פרוטה.
וכמה היא פרוטה?
אחד משמנה באיסור האיטלקי.

וקונה את עצמה בגט, ובמיתת הבעל.

היבמה נקנית בביאה,

וקונה את עצמה בחליצה, ובמיתת היבם.

גמרא:

האשה נקנית.

מאי שנא הכא דתני (בא): האשה נקנית,

ומאי שנא התם דתני (בא: א): האיש מקדש?
משום דקא בעי למיתני כסף.

וכסף מנא לן?

גמר - קיחה קיחה משדה עפרון,

כתיב הכא (דברים כב, ג): "כי יקוז איש אשה",

וכתיב התם (בראשית כג, ג): "נתתי כסף השדה קוז מפני".

וקיחה איקרי קנין,

ב: דכתיב (שם כה, ט): "השדה אשר קנה אברהם", *

אי נמי -

"שדות כסף יקנו" (ירמיהו לב, מד),

תני האשה נקנית.

וניתני התם האיש קונה?!

מעיקרא תני לישנא דאורייתא,

ולבסוף תני לישנא דרבנן.

ומאי לישנא דרבנן?

דאסר לה אכולי עלמא כהקדש.

וניתני הכא האיש קונה?!

משום דקא בעי למיתנא סיפא (בא):
וקונה את עצמה בדידה -
תנא נמי רישא בדידה.

וניתני האיש קונה ומקנה?!
משום דאיכא מיתת הבעל, דלאו איהו קא מקני,
מן שמיא הוא דמקני לה.

ואי בעית אימא -

אי תנא קונה -

הוה אמינא - אפילו בעל כרחה,

תנא האשה נקנית,

דמדעתה - אין,

שלא מדעתה - לא.

ומאי איריא דתני שלש?

ליתני שלשה?!

משום דקא בעי למיתני דרך,

ודרך לשון נקבה הוא,

דכתיב (שמות יח, ט):

"והודעת להם את הדרך לכו בזה".

ואלא הא דתנן (נזיר ט: ד'ז'ז'ב: ב: א):

בשבעה דרכים בודקין את הזב;

ניתני שבע?!

משום דקא בעי למיתני דרך,

ואשכחן דרך דאיקרי לשון זכר,

דכתיב (דברים כח, ז):

"בדרך און יצאו אליה,

ובשבעה דרכים ינוסו לפניה".

אי הכי -

קשו קראי אהדדי!

וקשיא נמי מתניתין אהדדי?!

קראי אהדדי לא קשיין,

הכא דבתורה קאי,

ותורה איקרי לשון נקבה,

דכתיב (תהלים יט, ח):

"תורת יהוה תמימה משיבת נפש",

כתב לה בלשון נקבה;

10 גמ': ומאי שנא התם. בפרק שני (לקמן מא.) דתנא האיש מקדש בו ובשלוחו
ניתני הכא האשה מתקדשת:

11 משום דקבעי למיתני כסף. בהני קנינין ואמרינן לקמן (ד:): כסף מנלן דנקנית
בו ומפרשינן דגמרינן קיחה קיחה משדה עפרון דאיקרי קנין הלכך תנא הכא
קנין:

12 וכסף מנלן. לאו הכא קא בעי לה אלא לקמן (ג:): והכא האי מתרין קאמר לה
לכולא מילתא משום דקא בעי למיתני כסף וכסף מנלן לפינן ליה לקמן (ד:):
מקיחה וקיחה לשון קנין הוא הילכך תני האשה נקנית:

13 וניתני הכא האיש קונה. כי היכי דתני בלישנא דרבנן האיש מקדש:

14 וניתני. הכא האיש קונה בג' דרכים:

15 ומקנה. אותה לעצמה בשתי דרכים:

16 ומשני משום דאיכא בהנהו ב' דרכים מיתת הבעל:

17 בודקים את הזב. במאכל ובמשתה בחולי במשא בקפיצה ומראה והרהור
שמא מחמת אחד מהן ראה ואנוס הוא וטהור דרחמנא אמר (ויקרא טו) מבשרו
מאיליו ולא מחמת אונס והאשה באונס נמי מטמאה כדאמר בפ' בנות כותים (נדה
לו:): כשהוא אומר כי יזוב זוב דמה הרי אונס אמור:

1 פרק ראשון - האשה נקנית. מתני': האשה נקנית. לבעלה:

2 בשלש דרכים. כדמפרש ואזיל והאי שלש לשון נקבה הוא ובגמרא בעי אמאי
תנא לשון נקבה:

3 וקונה את עצמה בשתי דרכים. גרסי':

4 וקונה את עצמה. להיות ברשותה להנשא לאחר:

5 בכסף ובשטר. מפרש בברייתא בגמ' (לקמן ה:): נותן לה כסף או שוה כסף
ואומר לה הרי את מקודשת לי שטר כותב לה על הנייר אע"פ שאינו שוה פרוטה
הרי את מקודשת לי ביאה בא עליה ואמר התקדשי לי בביאה זו וכולהו יליף
מקראי טעמא דב"ש מפרש בגמ' (יא:):

6 פרוטה. של נחשת:

7 איסור האיטלקי. של כסף ודמיו שמנה פרוטות:

8 היבמה נקנית. ליבם:

9 בביאה. להיות כאשתו לכל דבר שאם בא לגרשה אח"כ אינה צריכה הימנו
חליצה אלא גט אבל שטר וכסף אין מועילין בה מן התורה אלא מדרבנן דתקון
דמהני בה מאמר כדאמרי' ביבמות (ג.) אבל אינו גומר בה להיות יורשה ומיטמא
לה ולא לפוטרה מן החליצה אלא לפוסלה על שאר אחיו:

בעל אבידה מחזר על אבידתו.

והא דתנן (נזיר ט: ד"ובים ב:ב):
בשבעה דרכים בודקין את הזב;
ליתני דברים! ?
התם הא קא משמע לן -
דדרכא דמיכלא יתירא לאתויי לידי זיבה,
ודרכא דמישתיא יתירא לאתויי לידי זיבה.

והא דתנן (ביכורים ב:1):
אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים;
ליתני דברים! ?
משום דקא בעי למתני¹ סיפא (שם):
ולירק² בדרך אחד.

ג. סיפא נמי ניתני דבר! ? *
התם³ הא קמשמע לן,
דדרכיה דאתרוג כירק,
מה ירק -
דרכו⁴ ליגדל על כל מים ובשעת לקיטתו עישורו,
אף אתרוג -
דרכו ליגדל על כל מים ובשעת לקיטתו עישורו.

והא דתנן (שם:ח):
כוי⁵ יש⁶ בו דרכים שוה לחיה,¹²
ויש בו דרכים שוה לבהמה,¹³
ויש בו דרכים שוה¹⁴ לחיה ולבהמה,
ויש בו דרכים שאינו¹⁵ שוה - לא לחיה ולא לבהמה;
ניתני דברים! ?

ותו -
הא דתנן (גיטין א:ד):
זו¹⁶ אחת מן הדרכים ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים;
ניתני דברים! ?

אלא,
כל היכא דאיכא¹⁷ פלוגתא - תני דרכים,
וכל היכא דליכא פלוגתא - תני דברים.
דיקא נמי, דקתני¹⁸ סיפא (ביכורים ב:1):
רבי אליעזר אומר:

התם דבמלחמה קאי,
דדרכו של איש לעשות מלחמה,
ואין דרכה של אשה לעשות מלחמה -
כתב לה בלשון זכר.

מתניתין אהדדי לא קשיין:
הכא דלגבי אשה קאי,
קתני לה בלשון נקבה;
התם דלגבי איש קאי,
דדרכו של איש ליבדק ואין דרכה של אשה ליבדק,
דהא אשה נמי באונס מיטמאה,
תני לשון זכר.

מאי טעמא תני שלש? משום דרכים;
ניתני דברים וניתני שלשה! ?
משום דקבעי למיתני ביאה,
וביאה איקרי דרך,
דכתיב (משלי ל, ט-כ):
”וְדַרְךָ יָבֵר בְּעֵלְמָוָה,
כִּן דַּרְךְ אֵשָׁה מִנְּאֻפֹת.”

הא תינח ביאה,
כסף ושטר מאי איכא למימר?
משום ביאה.

ותני תרתי אטו חדא! ?
הנך נמי צורך ביאה נינהו.

ואי בעית אימא -
הא מני?
רבי שמעון היא,
דתניא:

רבי שמעון אומר:
מפני מה אמרה תורה (דברים כב, יג/דברים כד, א):
”כִּי יִקְוֹז אִישׁ אֵשָׁה,”

ולא כתב כי תלקח אשה לאיש?
מפני שדרכו של איש לחזר על אשה,
ואין דרכה של אשה לחזר על איש;

משל לאדם שאבדה לו אבידה,
מי חוזר על מי?

רש"י

1 ופרכינן מ"ט תני שלש. משום דרכים קאמרת:

2 ליתני דברים וניתני שלשה. כי אורחא דתלמודא: א

3 ותני תרתי משום חדא. בתמיה שינה לשון כסף ושטר משום ביאה היה לו לילך אחרי הרוב:

4 הא מני. דתני לשון דרך בקדושי אשה ר"ש היא דאמר אורחא דארעא שייך בהו:

5 אבידה. אחת מצלעותיו:

6 בגי דרכים. ערלה ורבעי נוהג בו כאילן ולענין שביעית הולכין בפירותיו אחר החנטה כאילן ולא אחר לקיטה כירק:

7 ולירק בדרך אחד. שבשעת לקיטתו עישורו שאין הולכין בו לענין מעשרות אחר חנטה כשאר אילנות אלא אחר שנה שנלקט בו כירק כדמפרש טעמיה לקמן. המעשרות משנתות כסדר השנים שנה ראשונה של שמיטה מעשר ראשון ושני וכן בשניה אבל שלישית מעשר ראשון ומעשר עני ואם חנט בשניה ונלקט בשלישית בשאר אילנות אחר חנטה ובאתרוג אחר לקיטה כירק:

8 התם הא קמ"ל. דטעם דאזלינן ביה אחר לקיטה משום אורחא דמילתא הוא:

9 מפני שדרכו ליגדל על כל המים. שמשקין אותו במים שאובין כירק דהיינו טעמא דירק כדאמר בר"ה (יד). גורן ויקב כתיב גבי מעשר כדגן מן הגורן כו' מה גורן ויקב מיוחדין שגדלין על רוב מים דהיינו גשמים ומתעשרין אחרי השנה שעברה כדאמרין בר"ה (יב). דאזלינן בתר שנה שהביאו שליש בה ולא אחר

לקיטתו וילפינן לה מקראי אף כל שגדלין על רוב מים דהיינו אילנות מתעשרין לשעבר ואע"ג דמעשר דידהו דרבנן הוא אסמכניהו אקראי יצאו ירקות שגדלין על כל מים מתעשר לשנה הבאה:

10 כוי. ספק חיה ספק בהמה:

11 יש בו דרכים כו'. דכיון דמספקא לן ניזיל ביה לחומר:

12 שוה לחיה. וטעון כיסוי דם:

13 ולבהמה. חלבו אסור:

14 ושוה לבהמה וחיה. טעון שחיטה:

15 שאין שוה לא לחיה ולא לבהמה. אסור הרבעה עם בהמה וחיה:

16 זו אחת מן הדרכים. שהמביא גט או שחרור ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם בפ"ק דגיטין:

17 דאיכא פלוגתא. חילוק בדרכיו בדרך זו הוא דומה לכאן ובדרך זו אינו דומה כגון מתני' בגי דרכים למעוטי חופה דלא קניא ודוב הכי הוא דהוי אונס לזיבה ולא אונס אחר ודגטיין באלו שוה ולא באומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי דחוזר בגט ואינו חוזר בשחרור דזכין לו לאדם שלא בפניו:

18 דיקא נמי. דהיכא דלא הוי ליה פלוגתא תנא לכל דבר:

אתרוג שוה לאילן לכל דבר ;
שמע מינה.

מניינא דרישא למעוטי מאי,
מניינא דסיפא למעוטי מאי ?

מניינא דרישא למעוטי חופה.
ולרב הונא דאמר :

חופה קונה מקל וחומר - למעוטי מאי ?
למעוטי חליפין,

סלקא דעתך אמינא -

הואיל וגמר - קיחה קיחה משדה עפרון,
מה שדה - מקניא בחליפין,

אף אשה נמי - מקניא בחליפין ;
קא משמע לן.

ואימא הכי נמי ! ?

חליפין איתנהו בפחות משה פרוטה,

ואשה בפחות משה פרוטה * לא מקניא נפשה. :ג

מניינא דסיפא למעוטי מאי ?

למעוטי חליצה,

סלקא דעתך אמינא - תיתי בקל וחומר מיבמה -
מה יבמה שאינה יוצאה בגט - יוצאה בחליצה,

זו שיוצאה בגט - אינו דין שיוצאה בחליצה ?
קא משמע לן.

ואימא הכי נמי ! ?

אמר קרא (דברים כד, א) : "סֹפֵר כְּרִיתָתָהּ",

"סֹפֵר" כורתה,

ואין דבר אחר כורתה.

בכסף.

מנא לן ?

ותו -

הא דתנן (כתובות ד: ד) :

האב זכאי בבתו בקדושה -

בכסף, בשטר, ובביאה ;

מנלן דמיקניא בכסף,

וכסף דאבוה הוא ?

אמר רב יהודה אמר רב :

דאמר קרא (שמות כא, יא) : "וַיִּצְאֶהּ" זָנָם אִין כְּסָף",

"אִין כְּסָף" לאדון זה,

אבל יש כסף לאדון אחר ;

ומאן ניהו ? אב.

ואימא -

לדידה ! ?

השתאי אביה מקבל קידושה,

דכתיב (דברים כב, טו) :

"אֶת בִּתּוֹתַי לְאִישׁ הַזֶּה",

ואימא¹⁵ שקלה כספא ?

ואימא -

הני מילי קטנה,

דלית לה יד לקבל קידושין,

אבל¹⁶ נערה דאית לה יד לקבל קידושין -

תקדיש אייהי נפשה ותשקול כספא ! ?

אמר קרא (במדבר ל, יז) :

"בְּנִעְרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ",

כל שבת נעורים לאביה.

ואלא הא דאמר רב הונא אמר רב :

מנין שמעשה הבת לאב ?

שנאמר (שמות כא, ט) :

"וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאִמָּה",¹⁷

מה אמה - מעשה ידיה לרבה,

אף בת נמי - מעשה ידיה לאביה.

תיפוק¹⁸ ליה מ"בְּנִעְרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ" !

אלא,

ההוא בהפרת נדרים הוא דכתיב,

וכי¹⁹ תימא - נילף מיניה ;

ממונא מאיסורא לא ילפינן !

רשי

¹³ ויצאה חנם. גבי אמה העבריה היוצאת מרשות אדון בסימני נערות ומצי למיכתב ויצאה חנם ולא בעי אין כסף אלא למידרש ביה אין כסף לאדון זה שיוצאה ממנו אבל יש כסף לאדון אחר כשיוצאה ממנו :

¹⁴ ואימא לדידה. הוי האי כסף דהא לא כתיב אין לו כסף דתידוק מינה אין כסף לאדון זה כו' אלא הכי דוק מינה אין כסף ביציאה זו אבל יש כסף ביציאה אחרת ולעולם לדידה :

¹⁵ ואימא תשקול כספא. בתמיה אפשר שעל חנם זיכהו הכתוב בקבלת קדושה :

¹⁶ ואימא ה"מ. דזכי ליה לקבלם בקטנה שאין לה יד דלאו בת דעה היא ואע"ג דקרא דמוציא שם רע בנערה כתיב דכתיב (דברים כב) ונתנו לאבי הנערה לעולם דקדשה ניהלה בקטנותה :

¹⁷ אבל נערה דאית לה יד. משהביאה שתי שערות גדולה לכל דבר לכל עונשין ולממון שמקחה מקח וממכרה ממכר אייהי תקדיש נפשה כו' :

¹⁸ בנעוריה בית אביה. הכי דריש לה כל זמן שבנעוריה היא של אביה דכל שבת הבא לה לאביה הוא :

¹⁹ לאמה. קרא יתירא הוא ודריש ליה בתו הרי היא לו כאמה ובבתו נערה אשמעי דאי בקטנה לא איצטריך השתא זבוגי מזובין לה מעשה ידיה מבעיא :

²⁰ תיפוק ליה מבנעוריה. אי מיניה הוי מצי למילף אלא על כרחך מדלא יליף מהתם שמעינן מינה לא לשבח נעורים אתיא דלגופיה איצטריך גבי נדרים דקאי עליהו :

²¹ וכי תימא נילף. ממון מנדרים ממונא מאיסורא כו' :

¹ מניינא דרישא. ג' דרכים :

² מניינא דסיפא. וקונה את עצמה בשתי דרכים :

³ למעוטי חופה. שאם מסרה לה אביה לחופה לשם קדושין אינה מקודשת בכך :

⁴ ולרב הונא כו'. לקמן בשמעתינן (ה) :

⁵ חליפין. קנין סודר :

⁶ מה שדה מקניא בחליפין. דכתיב (רות ד) וישלוף נעלו והתם שדה הואי :

⁷ חליפין איתנהו בפחות משה פרוטה. דקי"ל בפרק הזהב (ב"מ מז) קונין בכלי אע"פ שאינו שוה פרוטה :

⁸ לא מקניא נפשה. דגנאי הוא לה הלכך בטיל לה לתורת חליפין בקדושין ואפילו בכלי שיש בו שוה פרוטה אי יהיב לה בלשון חליפין עד דיהיב לה בתורת לשון קנין או קיחה או קידושין :

⁹ מה יבמה שאינה יוצאה בגט. דילפי' לקמן בהאי פרקין (יד) כתיב לה ולא ליבמה :

¹⁰ בכסף מנלן. הכא עיקר ולעיל (ב) אגב גררא נקיט ליה לתרוצי לשון קנין דמתני' :

¹¹ זכאי בבתו. שהכסף יהיה שלו והוא מקבל השטר והוא מוסרה לביאה על כרחיה לשם קידושין בעודה נערה :

¹² מנלן. הנך תרתי דמקניא בכסף כדקתני מתני' ומנלן שהאב זכאי בו כדקתני התם :

ממונא¹ מקנסא לא ילפינן!

וכי תימא - נילף מבושת² ופגם;

שאני בושת ופגם,

דאבוה³ שייך בגוייהו!

אלא⁴ מסתברא,

דכי קא ממעט - *

יציאה⁵ דכוותה קא ממעט.

והא⁶ לא דמיא האי יציאה להאי יציאה,

התם נפקא לה מרשות אדון לגמרי,

והכא אכתי מיחסרא מסירה לחופה!?

בהפרת⁷ נדרים מיהא נפקא לה מרשותיה,

דתנן (נדרים י:א):

נערה המאורסה,

אביה ובעלה מפירין נדריה.

והאי "וְיִצְאָהּ זָנָב" (שמות כא,יא) להכי הוא דאתא?

הא מבעי ליה לכדתניא,

דתניא:

"וְיִצְאָהּ זָנָב",

אלו ימי בגרות;

"אֵין כְּסָף" (שם),

אלו ימי נערות!?

אמר רבינא:

אם כן -

לימא קרא אין⁸ כסף,

מאי "אֵין כְּסָף"?

"אֵין כְּסָף" לאדון זה,

אבל יש כסף לאדון אחר,

ומאן ניהו? אב.

וממאי⁹ דדרשינן הכי?

דתניא:

"וְיָרַע אֵין לָהּ" (ויקרא כב,ג),

אין לי אלא זרעה;

זרע¹⁰ זרעה מנין?

תלמוד לומר: "וְיָרַע אֵין לָהּ", עיין לה;

ואין לי אלא זרע כשר,

זרע¹¹ פסול מנין?

תלמוד לומר: "וְיָרַע אֵין לָהּ", עיין לה.

והא אפיקתיה לזרע זרעה!?

זרע זרעה לא איצטריך קרא,

דבני¹² בנים הרי הן כבנים,

כי איצטריך קרא - לזרע פסול.

ותנא¹³ גופיה מנליה דדריש הכי?

אמרי:

כתיב (במדבר כב,יד): "מֵאֵין בְּלָעָם", ו"מֵאֵין יְבָמוֹ" (דברים כה,ז),

דלא כתיב בהו יו"ד,

והכא כתיב ביה יו"ד,

שמע מינה - לדרשא הוא דאתא.

ואיצטריך¹⁴ למכתב קידושיה לאביה,

ואיצטריך למכתב מעשה ידיה לאביה;

דאי כתב רחמנא קידושיה לאביה,

הוה אמינא -

משום דלא טרחא בהו,

אבל מעשה ידיה דקא טרחא בהו -

אימא דידה הו;

ואי אשמעינן מעשה ידיה,

דקא¹⁵ מתזנא מיניה,

אבל קידושיה דמעלמא¹⁶ קאתי לה -

אימא דידה הו;

צריכא.

גופא:

"וְיִצְאָהּ זָנָב" (שמות כא,יא),

אלו ימי בגרות;

"אֵין כְּסָף" (שם),

אלו ימי נערות.

ולכתוב רחמנא נערות ולא בעי בגרות!?

אמר רבה:

בא¹⁷ זה ולמד על זה,

⁹ אלו ימי בגרות. שהיא משתנה מנערות להיות בוגרת:

¹⁰ אין כסף. אלא דבר אחר מוציאה אלו ימי נערות ולקמיה פריך מכי נפקא לה

בנערות בגרות מאי עבידתיה:

¹¹ אן כסף. בלא יו"ד כדכתיב מאן יבמי:

¹² מנלן דדרשינן. יו"ד דאין כי האי גוונא באנפי נפשיה:

¹³ זרע אין לה אין לי. שיעכב על בת כהן מלאכול בתרומה אלא זרעה מישראל:

¹⁴ זרע זרעה מנין ת"ל אין לה עיין עליה. שאם מת בנה ויש לו בן אף הוא

מעכבה:

¹⁵ זרע פסול. כגון ממזר:

¹⁶ בני בנים הרי הם כבנים. נפקא לן במסכת יבמות בפ' הבא על יבמתו (סב):

¹⁷ ותנא גופיה מנא ליה. דמשמע על אן בלא יו"ד:

¹⁸ מאן בלעם. אין בדעתו לילך עמנו:

¹⁹ ואיצטריך למכתב מעשה ידיה לאביה. כדיליף לעיל מאת בתו לאמה:

²⁰ דקא מתזנא מיניה. ודעתיה על מעשה ידיה דשכיחא:

²¹ דמעלמא קא אתי לה. ולא היתה דעתו עליהם לזונה בשבילם:

²² בא זה ולימד על זה. מתוך שלא פירש נערות במקרא אלא מאיליו הוא למד

שאין לנו דבר אחר לתלות יציאתו בו הוצרך לכתוב שניהם. דאי כתב חד הוה

אמינא בגרות הוא דאשמעינן קרא אבל נערות לא מפיק לה בא חבירו ולמד

עליו על כרחך חד מינייהו לנערות אתא:

¹ ממונא מקנסא לא ילפינן. שהקנס כולו חדוש ומחדוש לא גמרינן ואכתי

קידושיה מנלן דלאביה הוי:

² מבושת ופגם. דקיימא לן בכתובות (מ): שהמאנס נתן בושת ופגם לאב והנהו

לאו קנסא נינהו:

³ דאבוה שייך בגוייהו. שיש לו דין חלק בהן שיש בידו לביישה ולפוגמה

בשביל ממון שיתנו לו דאי בעי מסר לה למנוול ומוכה שחין דהויא לה בושת

ופגם ואנס זה שבא עליה מחסר ממון זה שזילזלה ולא יקפצו עליה תובעין:

⁴ אלא. לעולם מקרא קמא דאין כסף לאדון זה נפקא ודקשיא לך ואימא לדידה

מסתברא דלאביה דכי קממעט יציאת אירוסין מדין יציאת אמה העבריה ובא

לומר כאן אין כסף אבל ביציאת אירוסין יש כסף:

⁵ יציאה דכוותה קא ממעט. יציאת אירוסין דומיא דיציאת אמה קא ממעט מדין

אמה ולמימר דיש כסף בה ומה יציאת אמה העבריה אין כסף לאדון דנפקא

מרשותיה קאמר קרא אף מיעוט דיש כסף דקא דייק ליציאת אירוסין יש כסף

למי שיצאה הימנו קאמר והיינו אב:

⁶ והא לא דמיא. יציאת אירוסין ליציאת אמה והכי קאמר דיציאת אירוסין

אתי למעוטי הא לאו דכוותה היא דאכתי לא נפקא מרשותיה דאב למעשה ידיה

ולירושתה עד שתכנס לחופה:

⁷ בהפרת נדרים מיהא נפקא ליה מרשותיה. שאינו יכול להפר לברו:

⁸ ויצאה חנם. ולא פירש מתי תצא:

מידי דהוה א"תוֹשֵׁב... וְשָׂכִיר" (ויקרא כב, י);

דתניא:

"תוֹשֵׁב";

זה קנוי קנין עולם;

"שָׂכִיר";

זה קנוי קנין שנים;

יאמר תושב ולא יאמר שכיר,

ואני אומר:

קנוי קנין עולם אינו אוכל,

קנוי קנין שנים לא כל שכן?

אילו כן הייתי אומר:

"תוֹשֵׁב";

זה קנוי קנין שנים,

אבל קנוי קנין עולם אוכל;

בא שכיר ולימד על תושב,

שאף על פי שקנוי קנין עולם -

אינו אוכל.

אמר ליה אביי:

מי דמי?

התם -

תרי גופי נינהו,

דכי נמי כתב רחמנא תושב נרצע לא יאכל,

והדר כתב אידך,

הוה שכיר מילתא דאתיא בקל וחומר,

ומילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא;

אלא הכא -

חד גופא היא,

כי נפקא לה בנערות,

בגרות מאי בעיא גביה!?

אלא אמר אביי:

לא נצרכה אלא לבגר דאילונית,

סלקא דעתך אמינא בנערות תיפוק,

בבגרות לא תיפוק;

קא משמע לך.

מתקיף לה מר בר רב אשי:

ולאו קל וחומר הוא?

ומה סימנין שאין מוציאין מרשות אב -

מוציאין¹¹ מרשות אדון;

בגרות¹² שמוציאה מרשות אב -

אינו¹³ דין שמוציאה מרשות אדון!?

אלא אמר מר בר רב אשי:

לא¹⁴ נצרכה אלא לעיקר זבינא דאילונית,

סלקא דעתך אמינא -

דמתיא סימני נערות להוי זביניה זביני;

ד: דלא מתיא¹⁵ סימני נערות לא נהוי זביניה זביני * * *

קא משמע לך.

ולמר בר רב אשי דאמר:

ולאו קל וחומר הוא -

הא¹⁶ אמרינן:

מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא!?

הני מילי - היכא דליכא לשנויי,

אבל היכא דאיכא לשנויי - משנינן.

ותנא¹⁷ מייתי לה מהכא,

דתניא:

"כִּי יִקְוֹז אִישׁ אִשָּׁה" (דברים כד, א),¹⁸

אין קיחה אלא בכסף,

וכן הוא אומר:

"נָתַתִּי כֶּסֶף הַשְּׂדֵה קָוֹז בְּמִנְיָ" (בראשית כג, יג).

והלוא¹⁹ דין הוא -

ומה אמה העבריה שאינה²⁰ נקנית בביאה - נקנית²¹ בכסף,

זו²² שנקנית בביאה - אינו דין שתקנה בכסף?

יבמה תוכיח - שנקנית בביאה ואינה²³ נקנית בכסף!

מה ליבמה שכן אין נקנית בשטר,

תאמר בזו שנקנית בשטר?

תלמוד לומר:

"כִּי יִקְוֹז".²⁴

הא למה לי קרא? הא אתיא לה!?

אמר רב אשי:

¹¹ בגרות שמוציאה מרשות אב. דלא אשכחנא דזכי ליה קרא אלא נערות דכתבי (דברים כב) לאבי הנערה:

¹² אינו דין כו'. ולקמן פריך הא אמרן מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא:

¹³ לא נצרכה. קרא דבגרות אלא ללמדנו שהאילונית נמכרת בקטנותה כשאר בנות:

¹⁴ הא אמרת כו'. ומאי תקשה ליה אי אשמועינן קרא בגר דאילונית דתיפוק ביה:

¹⁵ ותנא מייתי ליה מהכא. קידושי כסף דיליף להו רב יהודה דלעיל מאין כסף נפקי ליה לתנא מקיחה דשדה עפרון:

¹⁶ כי יקח איש אשה ובעלה. והצריכה הכתוב גט לפוטרה מקיחה זו כדכתב סיפא דקרא והיה אם לא תמצא וגו':

¹⁷ והלא דין הוא. שתהא נקנית בכסף מקו' ולמה לי קרא:

¹⁸ שאינה נקנית בביאה. אם מסרה ליה לביאה לשם שפחה אינה שפחתו בכך: נקנית בכסף. כדכתיב מכסף מקנתו (ויקרא כה):

¹⁹ זו שנקנית בביאה. כדיליף לקמן מובעלה:

²⁰ יבמה אינה נקנית בכסף. ליבם להיות כאשתו להוציאה בגט בלא חליצה כדיליף לקמן (יד). יבמה יבא עליה ויבמה ביאה גומרת בה ואין כסף גומר בה:

¹ מידי דהוה אתושב ושכיר. דכתיב גבי תרומה למידרש הכי:

² תושב. האמור אצל תרומה תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש:

³ זה קנוי קנין עולם. עבד עברי הנרצע ביד כהן ואעפ"כ אין גופו קנוי לו כשאר עבדים כנענים לאכול בתרומה:

⁴ קנין שנים. שלא הגיע לו עדיין שש שנים:

⁵ בא שכיר ולימד על תושב. דעל כרחך חד מינייהו לנרצע הוא דאתא ומאחר שנכתבו שניהם משמעוּתא דנרצע מתושב אתיא שהוא מיושב אצלו יותר מן הקנוי לשש שנים:

⁶ התם תרי גופי נינהו. נרצע ושאינו נרצע שני גופים הם ואפשר להיות שניהם בביתו של כהן:

⁷ דכי נמי כתב רחמנא כו'. כלומר ואפילו פירש הכתוב נרצע לא יאכל וחזר ופירש על שאינו נרצע ואע"פ שלא הוצרך לכותבו הייתי יכול לתרך ולומר אע"ג דהוי שכיר מילתא דאתיא בקו' טרח וכתב לה קרא לפיכך כשכתבו התם י"ל בא זה ולימד על זה ואין לנו להקשות יכתוב נרצע בפירוש ולא יכתוב שכיר:

⁸ אבל הכא. דאפקה קרא מרשותיה בנערותה לא משכחת לה אמה יוצאה בבגרות והיכי כתב לך קרא מידי דלא הוי לכתוב נערות בהדיא ותו לא:

⁹ אילונית. אין לה סימני נערות ואשמועינן קרא שיוציאה ימי בגרותה כשהיה לה עשרים שנה:

¹⁰ שאין מוציאין מרשות אב. כדאמרינן לעיל שמעשה ידיה לאביה:

משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פירכא, מהיכא קא מיייתת לה?
מאמה העבריה,
מה לאמה העבריה שכן יוצאה בכסף,
תאמר בזו שאינה יוצאה בכסף?
תלמוד לומר: "כי יקוז".^י

ואיצטריך למיכתב: "ויצאה זוזים",
ואיצטריך למיכתב: "כי יקוז";
דאי כתב רחמנא: "כי יקוז" -

הוה אמינא -
קידושין דיהב לה בעל - דידה הוו;
כתב רחמנא: "ויצאה זוזים";

ואי כתב רחמנא: "ויצאה זוזים",
הוה אמינא -

היכא דיהבה ליה איהי לדידיה וקידשתו - הוו קידושי;
צריכא.^{יט}

"ובעלה" (דברים כד, א),

מלמד שנקנית בביאה.

והלא דין הוא -

ומה יבמה שאין נקנית בכסף - נקנית בביאה,
זו שנקנית בכסף - אינו דין שנקנית בביאה!

אמה העבריה תוכיח,

שנקנית בכסף ואין נקנית בביאה!

מה לאמה העבריה שאין קנינה לשום אישות,
תאמר בזו שקנינה לשום אישות?
תלמוד לומר: "ובעלה".

ולמה לי קרא? הא אתיא לה!?

אמר רב אשי:

משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פירכא,
מהיכא קא מיייתת לה?

מיבמה,

מה ליבמה שכן זקוקה ועומדת,

תאמר בזו שאין זקוקה ועומדת?

תלמוד לומר: "ובעלה". *

ומנין שאף בשטר?

ודין הוא:

ומה כסף שאין מוציא - מכניס,
שטר שמוציא - אינו דין שמכניס?

מה לכסף - שכן פודין בו הקדשות^ט ומעשר שני,
תאמר בשטר - שאין פודין בו הקדשות^ט ומעשר שני?
אמר קרא (דברים כד, ב): "ויצאה... והיתה",
מקיש הויה ליציאה,
מה יציאה - בשטר,
אף הויה נמי - בשטר.

ואקיש נמי יציאה להויה,
מה הויה - בכסף,
אף יציאה - בכסף!?

אמר אביי:

יאמרו:

כסף מכניס, כסף מוציא,
סניגור יעשה קטיגור?

אי הכי -

שטר נמי יאמרו:

שטר מוציא, שטר מכניס,
קטיגור יעשה סניגור!?

מילי דהאי^ט שטרא לחוד,
ומילי דהאי שטרא לחוד.

הכא נמי -

האי - כספא לחוד,

והאי - כספא לחוד!?

טיבעא מיהא חד^ט הוא.

רבא אמר:

אמר קרא (דברים כד, א): "כתב לה",

בכתיבה מתגרשת,

ואינה מתגרשת בכסף.

ואימא -

בכתיבה מתגרשת,

ואינה מתקדשת בכתיבה!?

הא כתיב: "ויצאה... והיתה",

ומה ראת?

מסתברא,

קאי בגירושין ממעט גירושין,

קאי בגירושין ממעט^ט קידושין?

ולרבי^ט יוסי הגלילי,

דאפיק ליה להאי קרא לדרשא אחרינא -

שאינה מתגרשת בכסף מנא ליה?

אמר קרא (דברים כד, א): "ספר כריתת",

⁸ שכן זקוקה ועומדת. לזה מחמת קידושי המת ואין ביאה באה אלא לגמור אבל קנין דמעיקרא לא:

⁹ שטר שאין פודין בו הקדשות. אם כתב לגזבר שטר על מעות פדיון הקדש אין הקדושו פדוי דבעיני ונתן הכסף וקם לו:

¹⁰ האי שטרא לחוד והאי שטרא לחוד. בזה כתוב לשון כניסה וזה מפורש לשון יציאה:

¹¹ האי כספא לחוד. כשהוא נותנו מפרש על מנת מה הוא נותנו:

¹² חד הוא. אינו נזכר בתוכו אם להוציא אם להכניס:

¹³ קאי בגירושין וממעט קידושין. בתמיה:

¹⁴ ולר' יוסי הגלילי דמפיק ליה להאי וכתב לדרשא אחרינא. בפ"ב דגיטין

(כא):

¹ מעיקרא דדינא. ממקום שאתה בא ללמוד דהיינו אמה העבריה יש להשיב ולהכי קאמר מעיקרא דדינא פירכא שהשבוה שהשיב בתחילה יבמה תוכיח לאו מעיקרא דדינא אתיא אלא ממקום אחר:

² שכן יוצאה בכסף. שפודה את עצמה בתוך שש שנים אם תרצה כדכתיב (שמות כא) והפדה והואיל וכסף חשוב בה לפדותה חשוב נמי לקנותה:

³ שאינה יוצאה בכסף. כדנפקא לן מספר כורתה ואין דבר אחר כורתה:

⁴ ואיצטריך למיכתב יוצאה חנם. למילף מיניה כדיליף לעיל יש כסף לאדון אחר:

⁵ היכא דיהבה איהי לדידיה. כסף וקדשתו דאמרה ליה התקדש לי:

⁶ ליהו קידושין. דכיון דאשמועי' דכסף עביד אישות מה לי כסף דידה מה לי כסף דידה להכי הדר תנא קרא זימנא אחריתי בהדיא כי יקח איש ולא כי תקח אשה לאיש:

⁷ שכן אין קנינה לשום אישות. הלכך לא שייכא בה ביאה:

"ספר" כורתה,
ואין דבר אחר כורתה.

והאי "קנין כספו" הוא;
ומה טעם אמרו אינה אוכלת?
גזירה שמא ימזגו לה כוס בבית אביה,
ותשקנו לאחיה ולאחותה!??

ורבנן,

האי כריתות מאי עבדי ליה?

מיבעי ליה לדברי הכורת בינו לבינה;
כדתניא:

הרי זה גיטיך על מנת שלא תשתי יין,
על מנת שלא תלכי לבית אביך לעולם -

איך זה "כריתות";

כל שלשים יום -

הרי זה "כריתות".

ורבי יוסי הגלילי!?

מכרת "כריתות" קא נפקא ליה.

ורבנן!?

כרת "כריתות" לא משמע להו.

חדא מחדא לא אתיא,

תיתי חדא מתרתי!?

הי תיתי?

לא ליכתוב רחמנא בשטר ותיתי מהנך;

מה להנך - שכך הנאתן מרובה!

לא ניכתוב רחמנא בכיאה ותיתי מהנך;

מה להנך - שכך קנינך מרובה!

לא ניכתוב רחמנא בכסף ותיתי מהנך;

מה להנך - שכך ישנן בעל כרחא!

וכי תימא -

כסף נמי בעל כרחא באמה העבריה;

באישות מיהא לא אשכחן.

אמר רב הונא:

חופה קונה מקל וחומר -

ומה כסף¹⁰ שאינו מאכיל בתרומה - קונה;

חופה שמאכלת בתרומה - אינו דין שתקנה?

וכסף אינו מאכיל?

והאמר עולא:

דבר תורה,

ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה,

שנאמר (ויקרא כב,יא):

"וכהן כי יקנה נפש קנין כספו",

אלא פריך הכי:

ה: ומה כסף שאינו¹¹ גומר - קונה,*

חופה שגומרת - אינו דין שתקנה?

מה לכסף - שכן פודין בו הקדשות ומעשר שני!?

ביאה תוכיח.

מה לביאה - שכן קונה ביבמה!?

כסף יוכיח.

וחזר הדין,

לא ראי זה כראי זה,

ולא ראי זה כראי זה,

הצד השוה שבהן - שקונין בעלמא וקונין כאן,

אף¹² אני אביא חופה - שקונה בעלמא וקונה כאן.

מה להצד¹³ השוה שבהן - שכן הנאתן מרובה!?

שטר יוכיח.

מה לשטר - שכן מוציא בבת ישראל!?

כסף וביאה יוכיחו.

וחזר הדין,

לא ראי זה כראי זה,

ולא ראי זה כראי זה,

הצד השוה שבהן - שקונין בעלמא וקונין כאן,

אף אני אביא חופה - שקונה בעלמא וקונה כאן.

מה להצד השוה שבהן - שכן¹⁴ ישנן בעל כרחא!

ורב הונא!?

כסף¹⁵ מיהא באישות לא אשכחן בעל כרחא.

אמר רבא:

שתי¹⁶ תשובות בדבר:

חדא -

דשלש תנן, וארבע לא תנן;

ועוד¹⁶ -

כלום חופה גומרת אלא על ידי קידושין?

וכי גמרינן חופה שלא על ידי קידושין,

מחופה שעל ידי קידושין!?

רש"י

⁹ באמה העבריה בע"כ. שאביה מוכרה שלא מדעתה:

¹⁰ כסף שאינו מאכיל בתרומה. אם נתארסה לכהן כדתנן בכתובות (נד:) אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה:

¹¹ שאינו גומר. להוציאה מרשות אביה למעשה ידיה ולירושתה:

¹² אף אני אביא חופה שקונה בעלמא. שגומרת ליורשה ולהפטר נדריה יקנה נמי כאן בלא אירוסין:

¹³ שכן ישנן בע"כ. שקונה בעלמא ביאה ביבמה ושטר בגירושין וכסף באמה העבריה:

¹⁴ כסף באישות מיהא לא אשכחן בעלמא בע"כ. ואפ"ה קונה כאן ואף על כרחא כגון אב מקבל קידושין לבת קטנה אף אני אביא חופה:

¹⁵ שתי תשובות בדבר. להא דאמרת חופה קונה בלא כסף:

¹⁶ ועוד כלום חופה גומרת. דקאמרת חופה שגומרת כו' וכיון שאינה גומרת אלא לאחר קידושין היאך אתה בא לדון חופה שלא ע"י קידושין מחופה שע"י קידושין:

¹ לדבר הכורת. שיהא הספר מבדילין ולא שיהא בו תנאי האוגדן:

² אין זה כריתות. שכל ימיה היא נאגדת בו לקיים תנאי זה מחמתו:

³ הרי זה כריתות. אפילו מיד דהיא תקיים תנאו ותלך שאפשר דברים הללו לבא לידי הבדלה:

⁴ מכרת כריתות. דהוה מצי למיכתב ספר כרת דמשמע ספר כורתה והך דרשא אחריתי מייחורא דלישנא:

⁵ חדא מחדא לא אתיא כו'. הכי קשיא ליה האי תנא דלעיל דפריך בכולהו והלא דין הוא והדר דלא אתו מדינא ואצרכיה קרא למה לי קרא בכולהו נהי דתרא מחדא לא אתיא תיתי חדא מתרתי במה מצינו בהצד השוה שבהן שקונין בעלמא וקונין כאן אף אני אביא את השלישי שהרי כולם קונים במקום אחר כסף ושטר קונה באמה העבריה כדלקמן (יד:) ביאה קונה ביבמה:

⁶ כסף וביאה הנאתן מרובה. אבל שטר אירוסין אין בו לה שום הנאה שהרי אין כתוב בו אלא הרי את מקודשת לי:

⁷ קנינן מרובה. שקונין קרקעות ועבדים:

⁸ בע"כ. ביאה קונה ביבמה בע"כ דנפקא לן ביבמות (נד:) מויבמה וכן שטר מוציא את האשה בע"כ מבעלה:

אמר ליה אביי :
 הא דקאמרת :
 שלש תנן, וארבע לא תנן,
 תנא מילתא דכתיבא בהדיא קתני,
 מילתא דלא כתיבא בהדיא לא קתני ;
 ודקאמרת :
 כלום חופה גומרת אלא על ידי קידושין,
רב הונא נמי הכי קאמר -
 ומה כסף שאינו גומר אחר כסף - קונה,
 חופה שגומרת אחר כסף - אינו דין שתקנה ?

בקידושין,⁷
 נתן לה כסף ושוה כסף, ואמר לה :
 הרי את מקודשת, הרי את מאורסת,
 הרי את לאינתו -
 הרי זו מקודשת ;
 הריני אישך, הריני בעליך, הריני ארוסיך -
 איך כאן בית מיחוש ;
 וכך בגירושין,
 נתן לה ואמר לה :
 הרי את משולחת, הרי את מגורשת,
 הרי את מותרת לכל אדם -
 הרי זו מגורשת ;
 איני אישך, איני בעליך, איני ארוסיך -
 אין כאן בית מיחוש.

תנו רבנן :

כיצד בכסף ?

נתן לה כסף או שוה כסף, ואמר לה :
 הרי את מקודשת לי, הרי את מאורסת לי,
 הרי את לי לאינתו -
 הרי זו מקודשת.

אבל היא שנתנה לו, ואמרה לו :⁸

הריני מקודשת לך, הריני מאורסת לך,
 הריני לך לאינתו -
 אינה מקודשת.

מתקיף לה רב פפא :

טעמא דנתן הוא ואמר הוא,

הא נתן הוא ואמרה היא -

אינה מקודשת ?

אימא סיפא -

אבל היא שנתנה לו ואמרה לו :⁹

לא הוו קידושין ;

טעמא דנתנה היא ואמרה היא,

הא נתן הוא ואמרה היא - הוו קידושין ! ?

רישא דוקא,

סיפא כדי נסבה.

ותניי סיפא מילתא דסתרא לה לרישא ! ?

אלא הכי קאמר -

נתן הוא ואמר הוא - פשיטא דהוו קידושין,

נתן הוא ואמרה היא - נעשה כמי שנתנה היא ואמרה היא,

ולא הוו קידושין.

ואי בעית אימא -

נתן הוא ואמר הוא - מקודשת,

נתנה היא ואמרה היא - אינה מקודשת,

נתן הוא ואמרה היא - ספיקא היא וחיישינן מדרבנן.

אמר שמואל :

אמר ליה רב פפא לאביי :

למימרא דסבר שמואל ידיים¹⁰ שאין מוכיחות הויין ידיים ?

והתנן (נזיר א: א):

האומר : אהא - הרי זה נזיר ;

והוינן¹¹ בה :

ודילמא אהא¹² בתענית קאמר !

ואמר שמואל :

והוא שהיה¹³ נזיר עובר לפניו ;

טעמא דנזיר עובר לפניו,

הא לאו הכי - לא ! ?

הכא במאי עסקינן ? דאמר : לי.

אי הכי -

מאי קא משמע לן ?

הני * לישני¹⁴ בתראי קא משמע לן -

הכא כתיב (דברים כד, א): "כִּי יִקְוֹז",

ולא שיקיח¹⁵ את עצמו ;

והכא כתיב (שם, א): "וְשִׁלְחוּהָ",

ולא שישלח את עצמו.

תנו רבנן :

הרי את אשתי, הרי את ארוסתי,

הרי את קנויה לי -

מקודשת ;

הרי את שלי, הרי את ברשותי,

הרי את זקוקה לי -

מקודשת.

וליתנינהו¹⁶ כולהו כחדא ! ?

תנא תלת תלת שמעיניהו וגרסינהו.

¹ הרי את מקודשת לי. או הרי את מאורסת לי :

² ותנא סיפא מילתא דסתרא לרישא. בתמיה וכי אמרינן בכל דוכתא כדי נסבה

מידי דלא איצטריך למיתניה ותנייה בכדי אבל סיפא דסתרא לרישא לא תני תנא :

³ ה"ק. סיפא אבל שינה ממה שאמרנו כגון שנתן הוא ואמרה היא נעשה כאילו

נתנה היא ואמרה היא ואינה מקודשת דבעינן כי יקח איש :

⁴ נתן הוא. דמי לכי יקח איש :

⁵ ואמרה היא. דמי לתקח אשה לאיש :

⁶ וחיישינן מדרבנן. שאם בא אחר וקידשה צריכה גט משניהם שמא לא היו של

הראשון קידושין וחלו קידושי שני או שמא של ראשון קידושין ולא של שני :

⁷ בקידושין נתן לה כו'. משום דקא בעי למימר סיפא בגירושין נתן לה כו' נקט

כי האי לישנא (נתן) :

⁸ הרי את מקודשת. ולא גרסינן לי :

⁹ אין כאן בית מיחוש. אין כאן אפי' ספק קידושין דכי יקח כתיב ולא שיקח

עצמו לה ודגירושין אין כאן בית מיחוש אף לפוסלה לכהונה :

¹⁰ ידיים שאין מוכיחות. בית יד אחיות הדבר אע"פ שאינו מוכיח אחיות לשון

גמור כי הכא דקאמר הרי את מקודשת ולא קאמר למאן :

¹¹ הויין ידיים. ואמר דלדידיה קדשה :

¹² אהא. אהיה :

¹³ שהיה נזיר עובר לפניו. דודאי אהיה אף אני כזה קאמר אלמא בעינן הוכחה :

¹⁴ לישני בתראי. דקאמר בהו אין כאן בית מיחוש בין דקידושין בין דגירושין :

¹⁵ ליתנינהו כחדא. למה לי למיתני מקודשת מקודשת תרי זימני :

איבעיא להו:
מיוחדת לי,
מהו?

מיעדת לי,
מהו?

עזרתי,¹
מהו?

נגדי,²
מהו?

עצורתי,
מהו?

צלעתי,
מהו?

סגורתי,³
מהו?

תחתי,
מהו?

תפושתי,
מהו?

לקוחתי,
מהו?

פשוט מיהא חדא,
דתניא:

האומר לקוחתי -
הרי זו מקודשת,

משום שנאמר (דברים כד, א):
"כי יקוז איש אשה".

איבעיא להו:
חרופתי,
מהו?

תא שמע:
דתניא:

האומר חרופתי -
מקודשת,

שכן ביהודה קורין לארוסה חרופה.

ויהודה היא רובא דעלמא?
הכי קאמר -

האומר חרופתי - מקודשת,
שנאמר (ויקרא יט, ב):

"והוא שפוזזה נזרפת לאיש";
ועוד -

ביהודה קורין לארוסה חרופה.

ויהודה ועוד לקרא?
אלא הכי קאמר -

האומר חרופה ביהודה -
מקודשת,

שכן ביהודה קורין לארוסה חרופה.

במאי עסקינן?

אילימא - בשאין מדבר עמה על עסקי גיטה וקידושיה;
מנא ידעה מאי קאמר לה?

ואלא⁸ במדבר עמה על עסקי גיטה וקידושיה -
אף על גב דלא אמר לה נמי,

דתנן (מעשר שני ד:):

היה מדבר עם אשה על עסקי גיטה וקידושיה,
ונתן לה גיטה וקידושיה ולא פירש -

רבי יוסי אומר: דיו;

רבי יהודה אומר: צריך לפרש;

ואמר רב הונא אמר שמואל:

הלכה כרבי יוסי!

אמרי:

לעולם במדבר עמה על עסקי גיטה וקידושיה,
ואי דיהיב לה ושתיק הכי נמי,

הכא במאי עסקינן?

דיהיב לה ואמר לה בהני לישני,
והכי קא מיבעי ליה:

הני לישני לקידושי קאמר לה;
או דילמא -

למלאכה קאמר לה?
תיקו.

גופא:

היה מדבר עם האשה על עסקי גיטה וקידושיה,
ונתן לה גיטה וקידושיה ולא פירש,

רבי יוסי אומר: דיו;

רבי יהודה אומר: צריך לפרש.

אמר רב יהודה אמר שמואל:

והוא⁹ שעסוקין באותו ענין.

וכן אמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא:

והוא שעסוקין באותו ענין.

¹ מיוחדת. לשון והיו לבשר אחד (בראשית ב):

² מיעדת. לשון אשר לא יעדה (שמות כא) שהוא לשון קידושין באמה העבריה:

³ עזרתי נגדתי. לשון אעשה לו עזר כנגדו (בראשית ב):

⁴ סגורתי. לשון ויסגור בשר (שם):

⁵ עצורתי. לשון עצרת שתהא נאספת עמי לבית ורבותי אמרו לשון כי אשה עצורה לנו (שמואל א כא) ולא נהירא דהיא עצורה ממנו קאמר דהא אחימלך אמר לו לדוד אם נשמרו הנערים אך מאשה ודוד אהדר ליה אשה עצורה לנו והננו טהורים:

⁶ ויהודה ועוד לקרא. וכי המקרא צריך סיוע ממנהג שביהודה:

⁷ שכן ביהודה כו'. אבל מקרא ליכא למילף דההוא יתוד בעלמא הוא שהרי בשפחה כנענית הכתוב מדבר שאין קידושין תופסין בה ומעיקרא הוה סלקא דעתיה כמ"ד בגיטין (מג). בחציה שפחה וחציה בת חורין הכתוב מדבר דשייכי בה צד קידושין:

⁸ במאי עסקינן. בהנך לישני דקא מיבעיא לן אי הוה קידושין או לא ה"ד אי בשאין מדבר עמה קודם לכן על עסקי קידושין וכן בהנך לישני דגירושין שלא היה מדבר עמה על עסק גיטה:

⁹ מנא ידעה כו'. כלומר אפילו הוה הנך לישני לשון קידושין היכי מקדשא הא לא ידעה מאי קאמר לה שתתרוצה להתקדש לו:

¹⁰ ואלא במדבר. מה לי אי לא הוה לשון קידושין אפילו לא אמר לה מידי נמי אלא שנתן לה ק"ל דהוה קידושין כו' יוסי:

¹¹ גיטה וקידושיה. או גיטה או קידושיה:

¹² ה"נ. דמקדשא כרבי יוסי דאמרינן מסתמא לשם קידושין נתן והיא קבלתם לכך אבל השתא דפריש הנך לישני אם לשון קידושין הן נתקדשה ואם לשון לבוא לעשות מלאכתו הם הרי גילה בדעתו שאינו חפץ לקדשה עכשיו:

¹³ והוא שעסוקין כו'. הא דקאמר רבי יוסי דיו והוא שהיו עסוקים בדיבור עסקי קידושיהן עד שעת נתינה:

כתנאי:

רבי אומר: והוא שעסוקין באותו ענין,

רבי אלעזר ברבי שמעון אומר:

אף על פי שאין עסוקין באותו ענין.

ואי לאו דעסוקין באותו ענין,

מנאי ידעה מאי קאמר לה?

אמר אביי:

מענין לענין באותו ענין.

אמר רב הונא אמר שמואל:

הלכה כרבי יוסי.

אמר ליה רב יימר לרב אשי:

ואלא הא דאמר רב יהודה אמר שמואל:

כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין -

לא יהא לו עסק עמהם;

אפילו לא שמיע ליה הא דרב הונא אמר שמואל?

אמר ליה:

אין הכי נמי.

וכן בגירושין,

נתן לה גיטה ואמר לה הרי את משולחת,

הרי את מגורשת הרי את מותרת לכל אדם -

הרי היא מגורשת.

פשיטא -

נתן לה גיטה,

ואמר לה לאשתו: הרי את בת חורין * -

לא אמר ולא כלום;

אמר לה לשפחתו: הרי את מותרת לכל אדם -

לא אמר ולא כלום;

אמר לה לאשתו: הרי את לעצמך,

מהו?

מי אמרינן למלאכה קאמר לה,

או דילמא -

לגמרי¹¹ קאמר לה?

אמר ליה רבינא לרב אשי:

תא שמע:

דתניא:

גופו של גט שחרור:

הרי אתה בן חורין, הרי אתה לעצמך;

השתא ומה עבד כנעני דקני ליה גופיה,

כי אמר ליה: הרי אתה לעצמך -

לגמרי קאמר ליה,

אשה דלא קני ליה גופה -

לא כל שכן?

אמר ליה רבינא לרב אשי:

אמר לעבדו: איך לי עסק בך,

מאי?

מי אמרינן אין לי עסק בך -

לגמרי¹² קאמר ליה;

או דילמא -

למלאכה קאמר ליה?

אמר ליה רב חנן לרב אשי,

ואמרי לה רב חבי מחזנאה¹³ לרב אשי:

תא שמע:

המוכר עבדו לגוי - יצא¹⁴ לחירות,וצריך¹⁵ גט שחרור מרבו ראשון;

אמר רבן שמעון בן גמליאל:

במה¹⁶ דברים אמורים?שלא כתב עליו אונו,¹⁷

אבל כתב עליו אונו - זהו שחרורו;

היכי דמי אונו?

אמר רב ששת:

דכתב ליה כשתברח¹⁸ ממנו - אין¹⁹ לי עסק בך.

אמר אביי:

המקדש²⁰ במלוה - אינה²¹ מקודשת,בהנאת²² מלוה - מקודשת,

ואסור לעשות כן, מפני הערמת רבית.

האי הנאת מלוה היכי דמי?

אילימא -²³

דאזקפה,

דאמר לה ארבע בחמשה;

הא רבית²⁴ מעלייתא הוא!

רשי

11 **למלאכה**. שיהא מעשה ידיה שלה:12 **לעבדו**. כנעני:13 **לגמרי**. אפי' לשחרור גופו ומותר בבת חורין:14 **יצא לחירות**. ואע"ג דק"ל (גיטין מה) קונסין אותו לפדותו מן הגוי עד עשרה בדמיו דאפקעיה ממצות:15 **וצריך גט שחרור**. להתירו בבת חורין משום דגוי¹⁶ גופו לא קני דכתיב מהם תקנו אתם קונין מהם ולא הם קונים מכס ולא הם קונים זה את זה (שם לה):16 **בר"א**. שצריך גט שחרור שלא כתב עליו אונו כשמכרו לגוי¹⁷:17 **אונו**. לשון שטר:18 **לכשתברח ממנו**. מן הגוי¹⁹:19 **אין לי עסק בך**. אלמא לשון שחרור הוא:20 **המקדש במלוה**. דאמר התקדשי לי במלוה שהלוייתך:21 **אינה מקודשת**. דקתחא משדה עפרון גמרינן דיהיב מידי בשעת קידושין ומלוה להוצאה ניתנה וכבר הן שלה ומעות אחרים היא חייבת לו:22 **בהנאת מלוה**. מפרש לה ואזיל:23 **אילימא דאזקפה**. מעיקרא ארבעה בחמשה והשתא אמר לה התקדשי לי בזוו חמישי:24 **רבית מעלייתא הוא**. ואמאי קרי ליה הערמת רבית:1 **מנא ידעה**. כיון דבשעת נתינה לא עוסקין בדיבור הקידושין מנא ידעה שלשם קידושין הוא נותנם לה שתתרחצה ואע"פ שדברו כבר בכך הרי פסקו אותו עסק:2 **מענין לענין**. שפסקו מלדבר בקידושין ממש והיו מדברים בדברים אחרים ומיהו לדבר צרכי זיווגם היה כמו כמה יש לך נדוניא וכמה שדות יש לך להתפרנס מהם:3 **בטיב גיטין**. בהלכותיהן:4 **לא יהא לו עסק עמהן**. להיות דיין בדבר שמא יתיר איסור ערוה וזהו עיוות שאינו יכול לתקן:5 **אפי' לא שמיע ליה**. הא דהלכה כרבי יוסי נימא נמי דלא יהא לו עסק עמהם כלומר מי שכיחא הא או לא שכיחא שיהא אדם נותן גט או קידושין לאשה ואינו מפרש:6 **וכן בגירושין**. כמו אמר מר וכן בגירושין כו':7 **פשיטא**. בניחותא:8 **לא אמר כלום**. להתגרשה אם כתב לשון זה בגט שאין זה לשון גירושין:9 **הרי את מותרת**. לשון גירושין הוא ולא לשון שחרור דשפחה דאי בת חורין משוה לה אינה מותרת לעבדים אבל לשון גט הוא לאשה שמתירה לכל שהיתה אסורה לו על ידו:10 **לגמרי**. אפילו להנשא:

ועוד -¹
 היינו מלוה ! ?
 לא צריכא,
 דארווח לה זימנא.
 אמר רבא:
 הילך מנה על מנת שתחזירהו לי,
 במכר -² לא קנה,
 באשה - אינה מקודשת,
 בפדיון הבן - אין בנו פדוי,
 בתרומה - יצא ידי נתינה,
 ואסור לעשות כן,
 מפני שנראה ככהן המסייע בבית הגרנות.
 מאי קסבר רבא?
 אי קסבר - מתנה על מנת להחזיר שמה מתנה -
 אפילו כולהו נמי!
 ואי קסבר - לא שמה מתנה -
 אפילו תרומה נמי לא!
 ועוד -
 הא רבא הוא דאמר:
 מתנה על מנת להחזיר שמה מתנה,
 דאמר רבא:
 הילך אתרוג זה על מנת שתחזירהו לי,
 נטלו והחזירו - יצא,
 ואם לאו - לא יצא!
 אלא אמר רב אשי:
 בכולהו קני,
 לבר מאשה,
 לפי שאין אשה נקנית בחליפין.

אמר ליה רב הונא מר בריה דרב נחמיה לרב אשי:
 הכי אמרינן משמיה דרבא כוותיך.

קא משעבדא ומקניא נפשה.
 הילך³ מנה והתקדשי לפלוני -
 מקודשת⁴ מדין⁵ עבד כנעני;
 עבד כנעני לאו אף על גב דלא קא חסר ולא מידי -
 קא קני נפשיה;
 האי גברא נמי,
 אף על גב דלא קא חסר ולא מידי -
 קא קני לה להאי איתתא.
 תן מנה לפלוני ואקדש⁶ אני לו -
 מקודשת מדין⁷ שניהם,
 ערב לאו אף על גב דלא קא מטי הנאה לידיה -
 קא משעבד נפשיה;
 האי⁸ איתתא נמי,
 אף על גב דלא קא מטי הנאה לידיה -
 קא מקניא נפשה.
 מי דמי?
 ערב האי דקא קני ליה קא חסר ממונא,
 האי גברא קא קני לה להאי איתתא -
 ולא קא חסר ולא מידי ?
 עבד כנעני יוכיח,
 דלא קא חסר ממונא וקא קני נפשיה.
 מי דמי?
 התם הך דקא מקני קא קני,
 הכא האי איתתא קא מקניא נפשה,
 ולא קא קניא ולא מידי ?
 ערב יוכיח,
 אף על גב דלא קא מטי הנאה לידיה משעבד נפשיה.

בעי רבא:
 הילך מנה ואקדש⁹ אני לך,
 מהו?
 אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא:
 מקודשת¹⁰.

אמר ליה רב אשי למר זוטרא:
 אם כן -
 הוה ליה נכסים שיש¹¹ להם אחריות,

אמר רבא:
 תן מנה לפלוני * ואקדש¹² אני לך -
 מקודשת מדין¹³ ערב;
 ערב לאו אף על גב דלא מטי הנאה לידיה -
 קא משעבד נפשיה,
 האי איתתא נמי,
 אף על גב דלא מטי הנאה לידיה -

רש"י

⁸ ואקדש אני לך. וכשנתנו לו א"ל התקדשי לי מקודשת ואע"ג דלא מטי הנאה לידיה:
⁹ מדין ערב. ממה שמצינו בתורה שהערב משתעבד למלוה אנו יכולין ללמוד:
¹⁰ הילך מנה והתקדשי לפלוני. והוא שלוחו אלא שמקדשה משלו:
¹¹ מקודשת. ואע"ג דממונא לאו של משלח הוא:
¹² מדין עבד כנעני. דנתן במתני' לקמן (כב.) קונה את עצמו בכסף ע"י אחרים שאחרים פודין אותו בממונו והוא קונה עצמו ויוצא לחירות ואע"ג דלא חסר איהו בהאי ממונא מידי:
¹³ ואקדש אני לו. לאותו פלוני במנה שתתן לו בשבילי:
¹⁴ מדין שניהם. מבין שני הדינין הללו של ערב ושל עבד כנעני אנו למדין:
¹⁵ האי דקא מקני. בעל העבד שהוא מקנה את העבד לחירות קא קני האי כסף שמקבל בפדיונו:
¹⁶ ואקדש אני לך. והוא קיבלו ואמר לה התקדשי לי בכך:
¹⁷ מקודשת. כדמפרש ואזיל טעמיה לקמיה:
¹⁸ שיש להן אחריות. אדם הוקף לקרקעות דכתיב (ויקרא כה) והתנחלתם אותם לרשת אחרוה:

¹ ה"ג ועוד היינו מלוה. שאף הווי הזה כבר מחוייבת ועומדת:
² לא צריכא דארווח לה זמן. הלוואתו ואמר לה התקדשי בהנאה זו שאת היית נותנת פרוטה לאדם שיפייסני על כך או לי ואפי' לאגר נטר לא דמי כלל ואם פירש לה כן מקודשת והערמת רבית הוא דהויא ולא רבית גמור דלא קץ לה מידי ולא מידי שקל מינה וכ"ש אם מחל לה כל המלוה ואמר לה התקדשי לי בהנאה מחילה זו דהשתא הוא דקא יתיב לה הך פרוטה דהנאת מלוה אבל כי מקדש לה בעיקר המעות לאו מידי יתיב לה שכבר הם ברשותה והם שלה:
³ במכר לא קנה. כגון קרקע דק"ל לקמן (כו.) שהיא נקנה בכסף אינו נקנה בכך דלאו מידי יתיב ליה:
⁴ יצא ידי נתינה. ומוכרה לכהנים והדמים שלו ולקמן פריך ממה נפשך:
⁵ ואסור לעשות כן. לפי שבשכר זה יתן לו שאר תרומותיו והוי האי כהן כקונה תרומה בשכרו ומסייע בבית הגרנות שיתנו לו התרומה ותנן בבכורות (כו.) כהנים המסייעים בבית הגרנות אין נותנין להם תרומה ומעשרות בשכרן ואם עשו כן חללו ועליהם הכתוב אומר (מלאכי ב) שחתם ברית הלוי:
⁶ לא החזירו לא יצא. דהוה ליה גזל למפרע:
⁷ אלא אמר רב אשי. ודאי בכולהו אמר רבא דקונה לבר מאשה כו' והאי לחליפין דמי כקנין בסודר דאינו אלא אוחו בה ומחזירו:

נקנין עם נכסים שאין להם אחריות;
 ואנן איפכא תנן (כאן ה):
 נכסים שאין להם אחריות,
 נקנין עם נכסים שיש להם אחריות,
 בכסף, בשטר, ובחזקה!
 אמר ליה:
 מי סברת דאמרה ליה אגב?
 הכא באדם חשוב עסקינן,
 דבההיא הנאה דקא מקבל מתנה מינה -
 גמרה ומקניא ליה נפשה.
 איתמר נמי משמיה דרבא:
 וכן לענין ממונא.
 וצריכא,
 דאי אשמועינן קידושין,
 משום דאיתתא ניהא לה בכל דהו,
 כדריש לקיש,
 דאמר ריש לקיש:
 טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו;
 אבל ממונא -
 אימא לא;
 ואי אשמועינן ממונא,
 משום דאיתיהיב למחילה;
 אבל קידושין -
 אימא לא;
 צריכא.

אמר רבא:
 התקדשי לי לחציי - מקודשת,
 חצייך מקודשת לי - אינה מקודשת.
 אמר ליה אביי לרבא:
 מאי שנא חצייך מקודשת לי דאינה מקודשת?
 אשה אמר רחמנא - ולא חצי אשה,
 הכא נמי איש אמר רחמנא - ולא חצי איש!
 אמר ליה:

הכי השתא,
 התם איתתא לבי תרי לא חזיא,
 אלא גברא מי לא חזי לבי תרי?
 והכי קאמר לה,
 דאי בעינא למינסב אחריתי - נסיבנא.

אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא:
 וניפשטו לה קידושי בכולה,
 מי לא תניא:
 האומר רגלה של זו עולה -
 תהא כולה עולה?
 ואפילו למאן דאמר: אין כולה עולה -
 הני מילי היכא דמקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו;
 אבל מקדיש דבר שהנשמה תלויה בו -
 הויא כולה עולה!?

מי דמי?
 התם - בהמה,
 הכא - דעת אחרת!
 הא לא דמיא אלא להא דאמר רבי יוחנן:
 בהמה של שני שותפין,
 הקדיש חציה וחזר ולקחה והקדישה -
 קדושה ואינה קריבה, ועושה תמורה,
 ותמורתה כיוצא בה!?

שמע מינה תלת: *
 שמע מינה - בעלי חיים נדחים,
 ושמע מינה - דחוי מעיקרא הוי דחוי,
 ושמע מינה - יש דחוי בדמים.

בעי רבא:
 חצייך בחצי פרוטה וחצייך בחצי פרוטה,
 מהו?
 כיון דאמר לה חצי פרוטה - פסקה;
 או דילמא -
 מונה והולך הוא?

רשי

אשה רוצה אינם קידושין וזו לא נתרצה אלא לחציה לפיכך אין דיבורו תפיס
 בה:
 15 **הא לא דמיא כו'.** מסקנא דתירוצא הוא אין דבר זה דומה אלא לבהמה של
 שני שותפין דאיכא דעת אחרת המעכבת בה והתם לא אמרי' דתקדש כולה ע"פ
 האחד:
 16 **ואינה קריבה.** הואיל ובתחלת הקדישה לא נראית לקרב שלא קידשה אלא
 חציה ותמכר וקריב אחרת בדמיה:
 17 **ועושה תמורה.** אם המיר בה:
 18 **ותמורתה כיוצא בה.** דאינה קריבה דמכח קדושה דחוויה באתה:
 19 **בעלי חיים נדחים.** אם נדחו ידחו לעולם ואיכא למ"ד (ביומא סו.) אין דיחוי
 אלא בשחוטין אבל בעלי חיים שנדחו חוזרים ונראין ולדידיה קריבה הך בהמה
 כשחזר ולקח חציה:
 20 **דיחוי מעיקרא.** כגון זו שמתחילת הקדישה לא נראית ליקרב ואיכא למ"ד
 (בסוכה לג.) דפליג ואמר אין דיחוי אלא בנראה ונדחה:
 21 **יש דיחוי בדמים.** יש תורת דיחוי בדבר שאינו קדוש אלא לדמיו כגון זו
 שמתחלה לא הקדישה אלא לדמיה שתמכר ויקדשו דמי חציה שהרי ליקרב
 לחצאין לא היתה ראויה ואפ"ה חל עלה תורת דיחוי לדחות מעל המזבח לעולם
 ולא אמרינן אין דיחוי אלא בדבר שהוקדש לגופו ליקרב:
 22 **פסקה.** והוה ליה כמקדש לחצאין:
 23 **מונה והולך הוא.** ורישא דמילתא אמסקנא נמי קאי ולאן לחצאין הוא דהא
 חצי פרוטה לאו בר תפיסה הוא:

1 **עם נכסים שאין להם אחריות.** שמוכר או נותן לו קרקעות ומטלטלין וזה
 מושך המטלטלין והקרקעות קנויים לו במשיכת המטלטלין:
 2 **ואנן איפכא תנן.** שצריך לקנות הקרקע באחד מן הדברים שהקרקע נקנה בהן
 כגון כסף או שטר או חזקה דנעל וגדר ופרץ כל שהוא והמטלטלים נקנים אגבן:
 3 **באדם חשוב עסקינן.** שאינו רגיל לקבל מתנות:
 4 **בההיא הנאה כו'.** שתרצה זאת לתת פרוטה לאדם שיפייסנו לזה לקבל הימנה
 מתנה:
 5 **וכן לענין ממונא.** הנך שמעתא דרבא דילפינא קידושין מדין ערב ומדין עבד
 כנעני כן לענין ממונא מכר לו שדה ואמר לו תן הכסף לפלוני ושדי מכורה לך
 בו קנה מדין ערב הילך מנה ותהא שדך מכורה לפלוני קנה אותו פלוני השדה
 מדין עבד תן מנה לפלוני ותקנה לו שדי בו קונה מדין שניהם:
 6 **ניהא לה.** להיות נקנית בכל דהו בקנין כל שהוא ואפילו בטובת הנאה בעלמא:
 7 **טן דו.** בגופים שנים בעל ואשתו ואפילו אינו לה אלא לצוות בעלמא:
 8 **דאיתיהיב למחילה.** שאדם רשאי למחלו:
 9 **אשה אמר רחמנא.** כי יקח איש אשה:
 10 **איש אמר רחמנא.** כי יקח איש:
 11 **איתתא לבי תרי.** להנשא להם אי אפשר הילכך האי לא קדיש אלא פלגא
 וחציה נשאר לאחר א"כ אינה מקודשת לזה:
 12 **ניפשטו קידושי בכולה.** כי אמר חצייך מקודשת לי דהא מקודשת בלשון
 הקדש קאמר לה:
 13 **ואפי' למי"ד כו'.** פלוגתייהו במסכת תמורה:
 14 **התם בהמה היא.** ושלו היא ואין מעכב על ידו מלהתקדש לפיכך יש כח
 במאמרו לפשוט והכא דעת אחרת יש חשובה כמותו המעכבת בדבר שאם אין

אם תימצי לומר מונה והולך הוא,
חציין בפרוטה וחציין בפרוטה,
מהו?

כיון דאמר לה בפרוטה -^ל
פסקה למילתיה;

או דילמא -

כל ביומיה מונה והולך הוא?

אם תימצי לומר -

כל ביומיה מונה והולך הוא,

חציין בפרוטה היום וחציין בפרוטה למחר,
מהו?

כיון דאמר לה למחר - פסקה;

או דילמא -

הכי קאמר לה -

קדושין מתחלו מהאידנא,

ומגמר לא ניגמרו עד למחר?

שני חציין בפרוטה,

מהו?

הכא ודאי בחד זימנא קאמר לה;

או דילמא -

אין אשה מתקדשת לחצאין כלל?

תיקו.

בעי רבא:

שתי בנותיך לשני בני בפרוטה,

מהו?

בתר נותן ומקבל אזלינן ואיכא ממונא;

או דילמא -

בתר דידהו אזלינן וליכא ממונא?^ח

תיקו.

בעי רב פפא:

בתך ופרתך בפרוטה,

מהו?

מי אמרינן בתך בחצי פרוטה ופרתך בחצי פרוטה;

או דילמא -

בתך בפרוטה ופרתך במשיכה?

תיקו.

בעי רב אשי:

בתך וקרקעך בפרוטה,

מהו?

בתך בחצי פרוטה וקרקעך בחצי פרוטה;

או דילמא -

בתך בפרוטה וקרקעך בחזקה?
תיקו.

ההוא גברא דקדיש^ט בשיראי,

רבה אמר:

לא צריכי שומא;

רב יוסף אמר:

צריכי שומא.

אי דאמר לה בכל דהו -

כולי עלמא לא פליגי דלא צריכי שומא;

איי דאמר לה חמשין ולא שווי^י חמשין -

הא לא שווי;

כי פליגי -

דאמר חמשין ושווי חמשין,

רבה אמר:

לא צריכי שומא,

דהא שווי חמשין;

רב יוסף אמר:

צריכי שומא,

כיון דאיתתא לא בקיאה בשומא -

לא סמכה דעתה.

איכא דאמרי:

בכל דהו נמי פליגי,

רב יוסף אמר:

שוה כסף הרי הוא ככסף;

מה כסף דקיין,*

אף שוה כסף נמי דקיין.^{יב}

אמר רב יוסף:

מנא אמינא לה?

דתניא:

"מִכְסָּף מִקְּדָתוֹ" (ויקרא כה, גא), בכסף^{יג} הוא נקנה,

ואינו נקנה בתבואה וכלים.

האי תבואה וכלים היכי דמי?

אילימא - דלא מקנו בהו כלל;

"יְשִׁיב גְּאוֹלְתוֹ" (שם) אמר ר' רחמנא,

לרבות שוה כסף ככסף!

ואי דלית בהו שוה פרוטה -

מאי איריא תבואה וכלים?

אפילו כסף נמי לא!^{יד}

אלא לאו - דאית בהו שוה פרוטה,

וכיון דלא קייצי - לא.

רשי

⁹ אי דאמר. התקדשי לי בחמשים וזו והרי לך אלו בדמיהם:

¹⁰ ושווי חמשין. מיהו לא שמאווה בקיאים קודם לכך:

¹¹ שוה כסף ככסף. גבי קידושין כסף כתיב ושוה כסף איתרבי ככסף כדאמרינן

לקמן ישיב לרבות שוה כסף הלכך כי כסף בעינן דקייץ:

¹² מכסף מקנתו. בעבר עברי כתיב:

¹³ ישיב גאולתו. ישיב קרא יתירא הוא דמצי למכתב לפיהן גאולתו לרבות שוה

כסף לענין פדיון וכיון דמיפרוק ביה איקנויי נמי מקנה ביה דכתיב גאולתו מכסף

מקנתו:

¹⁴ וכיון דלא קייצי לא. וה"ק ואינו נקנה בתבואה וכלים אלא א"כ קצץ דמיה:

¹ כיון דאמר בפרוטה פסקה. ולא היה תחילת דבורו אלא לחציה וטעה לומר

שמקדשין לחצאין:

² כל ביומיה. הואיל ובדעתיה לגומרו היום:

³ לשני בני. והם גדולים ועשאוהו שליה לקדש:

⁴ או דילמא בתך בפרוטה. דמידע ידע דבבציר מפרוטה לא מקדשה ופרתו לא

אמר על פרוטה אלא שתקנה לו כשימשכנה:

⁵ קרקעך בחזקה. כשאחזיק בה:

⁶ לא צריכי שומא. שישומו אותן שמאים קודם שתקבלם:

⁷ צריכי שומא. וכיון שלא שמאום תחלה אינה מקודשת כדמפרש ואזיל:

⁸ בכל דהו. התקדשי לי בהן כמו שהן דלא צריכי שומא דבציר מפרוטה לא

שוו:

ואידך ?!
 הכי קאמר -
 בתורת: כסף הוא נקנה,
 ואין נקנה בתורת תבואה וכלים,
 ומאי ניהו?¹
 חליפין.

ולרב: נחמן דאמר:
 פירות לא עבדי חליפין -
 מאי איכא למימר?

אלא,²
 לעולם דלית בהו שוה פרוטה,
 ודקאמרת -

מאי איריא תבואה וכלים?
 אפילו כסף נמי לא!³

לא מיבעיא קאמר,
 לא מיבעיא כסף,

דאי אית ביה שוה פרוטה - אין,
 אי לא - לא,

אבל תבואה וכלים,

אימא מדמקרבא הנאתייהו גמר ומקני נפשיה;
 קא משמע לן.

אמר רב יוסף:

מנא אמינא לה?

דתניא:

עגל זה לפדיון בני, טלית זה לפדיון בני -
 לא אמר כלום;

עגל זה בחמש סלעים לפדיון בני,
 טלית זה בחמש סלעים לפדיון בני -

בנו פדוי;

האי פדיון היכי דמי?

אילימא - דלא שוי;

כלי כמיניה?

אלא לאו - אף על גב דשוי⁴;

וכיון דלא קייצי - לא.

לא,

לעולם דלא שוי,

וכגון דקביל כהן עילויה;

כי הא דרב כהנא שקיל סודרא מבי פדיון הבן,

אמר:⁵

לדידי שוה⁶ לי חמש סלעים.

אמר רב אשי:

לא אמרן אלא כגון רב כהנא,

דגברא⁷ רבה הוא ומבעי ליה סודרא,⁸
 אבל כולי עלמא - לא;
 כי הא דמר בר רב אשי
 זבן סודרא מאימיה דרבא⁹ מקובי,¹⁰
 שוי עשרה בתריסר.¹¹

אמר רבי אלעזר:

התקדשי לי במנה, ונתן¹² לה דינר -
 הרי זו מקודשת,
 וישלים;

מאי טעמא?

כיון דאמר לה: מנה ויהב לה דינר -
 כמאן דאמר לה על מנת דמי,

ואמר רב הונא אמר רב:

כל האומר על מנת -

כאומר מעכשיו דמי.

מיתיבי:

התקדשי לי במנה, והיה מונה והולך,
 ורצה אחד מהן לחזור אפילו בדינר האחרון -
 הרשות¹³ בידו ?!

הכא במאי עסקינן?

דאמר במנה זו.

הא מדסיפא במנה זו -

רישא במנה סתם,

דקא תני סיפא:

אמר לה התקדשי לי במנה¹⁴ זו,

ונמצא מנה חסר דינר או דינר של נחשת -

אינה מקודשת,

דינר¹⁵ רע - הרי זו מקודשת,

ויחליף ?!

לא,

רישא וסיפא דאמר במנה זו,

ופרושי קא מפרש:

רצה אחד מהן לחזור אפילו בדינר האחרון -

הרשות בידו;

כיצד?¹⁶

כגון דאמר לה במנה זו.

והכי נמי מסתברא,¹⁷

דאי סלקא דעתך - רישא במנה סתם,

השתא¹⁸ במנה סתם לא הוו קידושי,

רשי

⁸ דשוי. ואפי' הכי קתני רישא לא אמר כלום הואיל ולא נישומו:

⁹ לדידי שוי לי. אני שם אותו לעצמי ואקבלו בכך:

¹⁰ דגברא רבה הוא. ולא אזיל בגילוי הראש:

¹¹ מקובי. שם מקום:

¹² ונתן לה דינר. מיד מקודשת דקיבלה ליה לשם קידושין וע"מ שישלים תנאו:

¹³ הרשות בידו. שאין הקידושין חלין עד שתקבל את כולו ואת אמרת מקודשת:

¹⁴ במנה זו. דדעתה אכולה:

¹⁵ דינר רע. לקמן מפרש:

¹⁶ כיצד דאמר במנה זו. ונמצא חסר דינר אינה מקודשת והיינו דקאמר רצה

אחד לחזור הרשות בידו:

¹⁷ מסתברא. דפרושי מפרש:

¹⁸ השתא במנה סתם. תנא ליה דיכולים לחזור כל זמן שלא קבלה את כולה:

¹ בתורת כסף וכו'. בתורת דמים הוא נקנה בין שנותנין עליו כסף בין שוה כסף בתורת דמים אקנו ולא בתורת חליפין שדרך לעשות חליפין בתבואה וכלים כלים שנאמר (רות ד) שלף איש נעלו ותבואה נמי דכתיב (שם) כל דבר:

² ולרב נחמן דאמר. בפרק הזהב פירי לא עבדי חליפין אם נתן תבואה בתורת חליפין כמו סודר לקנות בהן שדה או שום דבר בחליפין לא קנו והאי כל דבר מפרש ליה דהכל נקנה במנעל השתא ליכא למימר תורת תבואה וכלים היינו חליפין מאי איכא למימר:

³ אלא לעולם. ואינו נקנה בתבואה וכלים דקאמר בדלית בהו שוה פרוטה:

⁴ מקרבא הנאתייהו. מזומנין ליהנות מהם:

⁵ לפדיון בני. לחמש סלעים של פדיון הבכור דכתיב (במדבר יח) ופדויו מבן חדש תפדה בערכך כסף חמשת שקלים:

⁶ לא אמר כלום. אפי' נתנו לכהן:

⁷ כל כמיניה. כי אמר בחמש סלעים בתמיה:

לסוף אייקר אמתא, אתו לקמיה דרבי אמי,
אמר להו:
פריטיי אין כאן,
נסכא אין כאן.

תנו רבנן:
התקדשי לי במנה,
נטלתו וזרקתו לים או לאור או לכל דבר האבד -
אינה מקודשת.

הא⁹ שדיתינהו קמיה,
הו קידושין?
הא קאמרה ליה: שקיל,
לא בעינא!
לא מיבעיא קא אמר,
לא מיבעיא שדיתינהו קמיה דלא הו קידושין,
אבל זרקתו לים או לאור אימא כיון דמיחייבא¹⁰ בהו -
קדושי קדיש נפשה,
והא דקא עבדא הכי,
סברא,
איבדקיה להאי גברא אי רתחנא הוא או לא;
קא משמע לן.

תנו רבנן:
התקדשי לי במנה, תנם לאבא ולאביך -
אינה¹¹ מקודשת,
על מנת שיקבלום לי -
מקודשת.

תנא אבא להודיעך¹² כח דרישא,
תנא אביך להודיעך כח¹³ דסיפא.

התקדשי לי במנה, תנם לפלוני -
אינה מקודשת,
על מנת שיקבלם לי - מקודשת.

וצריכא,
דאי אשמעינן אבא ואביך,
התם הוא דכי אמרה על מנת שיקבלום לי הו קידושין,
דסמכה¹⁴ דעתה עילייהו,
סברה -
עבדין לי שליחותאי,
אבל פלוני - לא;
ואי אשמעינן פלוני,
הכא הוא דכי אמרה תנם לפלוני לא הו קידושי,
דלא מקרבא דעתה לגביה למיתבה ליה במתנה,

במנה: זו מיבעיא?
אי משום הא לא איריא,
תנא סיפא לגלוי רישא,
שלא תאמר רישא במנה זו,
אבל במנה סתם הו קידושין,
תנא סיפא במנה זו,
מכלל דרישא במנה סתם,
ואפילו הכי לא הו קידושין.

רב אשי אמר:
מונה: והולך שאני,
דדעתה אכוליה.
האי דינר של נחשת היכי דמי?
אי דידעה ביה -
הא סברה וקבלה! ?
לא צריכא,
דיהביה ניהליה בליליא;
אי נמי -
דאשתכח: ליה ביני זוזי.

האי דינר רע היכי דמי?
אי דלא נפיק -
היינו דינר של נחשת! ?
אמר רב פפא:
כגון דנפיק על ידי הדחק.

אמר רבא אמר רב נחמן:
אמר לה: התקדשי לי במנה,
והניח לה משכון עליה - אינה מקודשת,^{*}
מנה: אין כאן,
משכון אין כאן.

איתיביה רבא לרב נחמן:
קידשה במשכון - מקודשת! ?
התם במשכון דאחרים,
וכדרכי יצחק,
דאמר רבי יצחק:
מנין לבעל חוב שקונה משכון?
שנאמר (דברים כד, יג):
"וְכִלְיָהּ תִּהְיֶה צִדְקָה",
אם אינו קונה - צדקה מנין?
מכאן לבעל חוב שקונה משכון.

בני רב הונא בר אבין זבון ההיא אמתא בפריטיי,
לא הו בהדייהו פריטיי,¹⁵ אותיבי נסכא: עילוה,¹⁶

רשי

⁹ פריטיי אין כאן. שהתנו עליה הלכך נסכא שהוא משכון אין כאן להיות במקומו לקנות שאם נתנו הפרוטות היתה קנוייה להם דעבד כנעני נקנה בכסף:

¹⁰ נטלתו וזרקתו לים. בפניו לומר איני רוצה:

¹¹ הא שדיתינהו קמיה. במקום שאינו אבוד הו קידושין בתמיה:

¹² מדאחייבא ביה. לשלומי גמרה וקדשה נפשה ולפי שהוא שלה זרקתו לנסות את זה אם הוא רגזן:

¹³ אינה מקודשת. ואינו דומה לתן מנה לפלוני ואיקדש לך דהתם איהי קאמרה ליה מעיקרא אבל כאן משטה היא בו כלומר תן מעותיך לאחרים:

¹⁴ להודיעך כח דרישא. דאף על גב דאביה הוא לא גמרה וקדשה נפשה:

¹⁵ כח דסיפא. דאמר מקודשת דאע"ג דלא קרוב שלה הוא:

¹⁶ סמכה עליה. דעביד שליחותיה וכי מקבל להו הוה שלוחה ומקדשה:

¹ במנה זו. ונמצא חסר דהשתא לא קבלה כולה מיבעי' דמצי הדרא:

² מונה והולך שאני. ואע"ג דאמר במנה סתם כיון דחזיתיה מונה והולך דעתה אכולה אבל כי לא נתן לה אלא דינר וקבילתיה ודאי לשם קידושין קבילתיה ועל מנת שישלם:

³ דאשתכח ביני זוזי. ולא הכירה בו מתחילה שהיה מעורב ביניהם:

⁴ היינו דינר של נחשת. ואמאי מקודשת:

⁵ מנה אין כאן. הלכך משכון אינו שוה (כאן) כלום שאין המשכון מתנה:

⁶ במשכון דאחרים. שהיה בידו וקדשה בחוב שיש לו עליו הלכך מקודשת שהמשכון עצמו קנוי לה:

⁷ בפריטיי. על מנת לקבל פרוטות של נחשת:

⁸ נסכא. חתיכה של כסף:

אבל אבא ואביך דמקרבא דעתה לגבייהו,
אימא במתנה יהביתה ניהלייהו;
צריכא.

אמרה ליה: אשקויי אשקיינ.
אמר רב חמא:
כל אשקויי אשקיינ - לאו כלום הוא.

תנו רבנן:
התקדשי לי במנה, תנם על גבי סלע -
אינה מקודשת;
ואם היה סלע שלה - מקודשת.

ההוא גברא דהוה קא שדי תמרי מדקלא,
אתאי ההיא איתתא,
אמרה ליה: שדי לי תרתי,
אמר לה: אי שדינא ליך מיקדשת לי?
אמרה ליה: שדי מישדא.
אמר רב זביד:
כל שדי מישדא - לאו כלום הוא.

בעי רב ביבי:
סלע של שניהם,
מהו?
תיקו.

התקדשי לי בככר, תנהו לכלב -
אינה מקודשת;
ואם היה כלב שלה - מקודשת.

איבעיא להו:
הב' אשקי ושדי,
מהו?
אמר רבינא:
מקודשת;
רב סמא בר רקתא אמר:
תגא' דמלכא!
אינה מקודשת.
והלכתא:
אינה מקודשת.
והלכתא:
שיראי לא צריכי שומא.
והלכתא כרבי' אלעזר.
והלכתא כרבא' אמר רב נחמן.

בעי רב מרי:
כלב רץ' אחריה,
מהו?
בההוא הנאה דקא מצלה נפשה מיניה -
גמרה ומקניא ליה נפשה;
או דלמא -
מצי אמרה ליה:
מדאורייתא חיובי מחייבת לאצולן?
תיקו.

תנו רבנן:
בשטר כיצד?
כתב לו על הנזיר או על החרס,
אף על פי שאין בו שוה פרוטה:
בתך⁶ מקודשת לי, בתך מאורסת לי, בתך לי לאינתו -
הרי זו מקודשת.

התקדשי לי בככר, תנהו לעני -
אינה מקודשת;
אפילו עני הסמוך עלה;
מאי טעמא?
אמרה ליה:
כי היכי דמחייבנא ביה אנא,
הכי מחייבת ביה את.

מתקיף לה רבי זירא בר ממל:
הא לא דמי האי שטרא לשטר' זביני,
התם מוכר כותב לו שדי מכורה לך,
הכא בעל כותב בתך מקודשת לי!?

ט. ההוא גברא דהוה קא מזבין * חומרי' פתכייתא,

אתאי ההיא איתתא,
אמרה ליה: הב לי חד' שוכא;
אמר לה: אי יהיבנא' ליך מיקדשת' לי?
אמרה ליה: הבה מיהבה.
אמר רב חמא:
כל הבה מיהבה - לאו כלום הוא.

אמר רבא:
התם - מעניינא דקרא,
והכא - מעניינא דקרא,
התם כתיב (ויקרא כה, כה): "וּמְכַר בְּמִאֲזוּזוֹתוֹ",
במוכר תלה רחמנא,
הכא כתיב (דברים כב, ג): "כִּי יִקְוֹז",
בבעל תלה רחמנא.

ההוא גברא דהוה קא שתי חמרא בחנותא,
אתאי ההיא איתתא,
אמרה ליה: אשקיינ' לי חד' כסא,
אמר לה: אי משקינא' ליך מיקדשת לי?

התם נמי כתיב (ירמיהו לב, מד): "שְׂדוֹת בְּכֶסֶף יִקָּנוּ"!
קרי ביה "יקָנוּ".

רשי"י

⁶ הב אשקי ושדי. דלא כפלתיה לדיבורא:
⁷ תגא דמלכא. בכתר המלך נשבע:
⁸ והלכתא כר"א. דאמר (לעיל ח). התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים:
⁹ כרבא אמר רב נחמן. דאמר לעיל (שם) מנה אין כאן משכון אין כאן:
¹⁰ בתך מקודשת לי. והיא ברשות אביה לקדשה כגון שלא בגרה:
¹¹ לשטר זביני. ומגלן דכי האי גוונא הוי שטרא:

¹ ואם היה סלע שלה מקודשת. שהצרו של אדם קונה והרי הוא כמו שמקבלתו:
² רץ אחריה. לנושכה:
³ חומרי. בוטייני' ש שעושיין של בדיל וחורזין הרבה מהן בחוט אחד ועושיין אותו כמין ענק ונושאים בצואריהן למכור ויש גורסין פתכייתא והן של זכוכית כמין טבעות דקים וקורין אותו פוריל' ש ובלשון רבותינו אושטנית:
⁴ חד שוכא. מלא חוט הענק:
⁵ מיקדשת לי. בלשון שאילה: